

The cover features a dark, marbled paper background with intricate, light-colored veins. A horizontal grey band is positioned across the upper portion of the cover, containing the issue information. The title is centered in the white space below the grey band, with a thin black line separating the two lines of text.

7'2012 [33]

ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА

INNOVATIVE ECONOMY

ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА

INNOVATIVE ECONOMY

7'2012 (33)

Зміст

I. Економіка та інноваційний розвиток національного господарства

Котикова О.І. ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗЕМЕЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ	3
Монастирський Г.Л. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ МУНІЦИПАЛЬНОГО СЕКТОРУ В КРАЇНАХ З РОЗВИНУТОЮ ЕКОНОМІКОЮ	7
Майовець Є.Й., Білик І.В. ПРОБЛЕМА СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА НА ВІТЧИЗНЯНОМУ РИНКУ ПРАЦІ	11
Габор С.С., Габор В.С. ЕФЕКТИВНІСТЬ ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ	14
Рубанов П.М. НЕДЕРЖАВНІ ПЕНСІЙНІ ФОНДИ ЯК ФІНАНСОВІ ПОСЕРЕДНИКИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ В УКРАЇНІ	17
Маркова С.В., Олійник О.М., Головань О.О. НАПРЯМКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПОБУТОВОЇ ТЕХНІКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	22
Тихенко Р.В. РОЗВИТОК СИСТЕМИ ЗЕМЛЕУСТРОЮ: ІСТОРІЯ, СУЧАСНИЙ СТАН, ПЕРСПЕКТИВИ	26
Куцмус Н.М. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ "ГЕНДЕРИЗАЦІЇ" ПРОЦЕСУ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	31
Лавриненко Л.М. МІСЦЕ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ У РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА	36
Михайліченко Г.І. ВЕКТОРИ СУЧАСНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ	39
Сербіненко Н.В. НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНФРАСТРУКТУРНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА МЕЗОРІВНІ	46
Гордей О.Д. ВПЛИВ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ НА ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНЯ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ	51
Лантух І.В. УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО «ЗОЛОТОЇ ДОБИ» ТА ЙОГО ДОБРОЧИННІСТЬ	57
Волошин Р.В., Черевко І.В. ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	62
Мокррова Н.В. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ УКРАЇНИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ	64
Твердохліб М.І. ЕМПІРИЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ЧЕТВЕРТОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УКЛАДУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	70
Арчикова Я.О. НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВУГІЛЬНОЇ ГАЛУЗІ	77
Гевак З.В. ІННОВАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНЕ ОНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ ЯК ПОКАЗНИК ЦИВІЛІЗАЦІЙНОЇ УСПІШНОСТІ КРАЇНИ	79

II. Економіка та конкурентоспроможність підприємств

Казмерчук-Палаціна Н.Г. ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	85
Гурська І.С., Христенко Г.М. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ МОЛОЧНОТОВАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	90
Мацола М.М., Стефінін В.В. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	94
Карапетян Е.Т., Квасовський О.Р. ТЕОРЕТИЧНА КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	97
Рябенко Г.М. ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	105
Люта О.В., Бухтіарова А.Г. ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА З УРАХУВАННЯМ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ	108
Ткаченко О.В., Лизуненко М.М. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЕТАПІВ ДІАГНОСТИКИ ТА АНАЛІЗУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	112
Коваленко К.С. ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ	118

III. Економічна політика регіонального розвитку і місцеве самоврядування

Тимоць М.В. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ, ЕКОЛОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ ЗАСАДИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАТИКИ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ КАРПАТСЬКОГО МАКРОРЕГІОНУ	122
Тимофієва Г.С. РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВАМИ ЗЕРНОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	125
Матковський П.Є., Гловацька В.В., Шеленко Д.І. ШЛЯХИ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ РЕГІОНУ	128
Веретенникова О.В., Крикун Н.О. МЕТОДИКА ОЦІНКИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ	131
Горішна Ю.Є. РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ БУРЯКОЦУКРОВОГО КОМПЛЕКСУ	140
Мудра-Рудик Я.А., Савицький А.В. СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА РЕГІОНАЛЬНОГО ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТИВАННЯ	144
Дем'янчук Ю.І. ВПЛИВ ПРИВАТНИХ ТРАНСФЕРТІВ НА РЕГІОНАЛЬНІ РИНКИ	147
Сукач О.М. ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ БЮДЖЕТНИХ ПРОГРАМ МІСЦЕВОГО РІВНЯ	154

Засновники журналу:
Подільський державний аграрно-технічний університет
ПВНЗ «Хмельницький економічний університет»
ІІІ «Інститут економіки, технологій і підприємництва»,
Тернопільська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту кормів та сільського господарства
Поділля НААН

Головний редактор:
Стельмахук А.М.,
д.е.н., професор

Заступник головного редактора:
Волощук К.Б., д.е.н.

Відповідальний секретар:
Печенюк А.В., к.е.н., доцент

Редакційна рада:
Кулик С.М.
Рудик В.К.
Смоленюк П.С.
Стельмахук А.М.

Редакційна колегія:

Баланюк І.Ф., д.е.н., проф.
Біттер О.Г., д.е.н., проф.
Варченко О.М., д.е.н., проф.
Вітвіцька О.Д., д.е.н., проф.
Галушкіна Т.П., д.е.н., проф.
Губені Ю.Є., д.е.н., проф.
Доманчук Д.П., д.е.н., проф.
Євдокименко В.К., д.е.н., проф.
Зінчук Т.О., д.е.н., проф.
Лаврук В.В., д.е.н.
Лотоцький І.І., д.е.н., проф.
Лучик С.Д., д.е.н., проф.
Малік М.Й., д.е.н., проф., акад. НААН
Олійник Т.І., д.е.н., проф.
Павліха Н.В., д.е.н., проф.
Павлов В.І., д.е.н., проф.
Пархомець М.К., д.е.н., проф.
Свиноус І.В., д.е.н.
Ульянченко О.В., д.е.н., проф.
Чикуркова А.Д., д.е.н.
Шульський М.Г., д.е.н., проф.
Щурик М.В., д.е.н., проф.

Зарубіжні члени

Павлов К.В., д.е.н., проф. (Росія)
Пармакли Д.М., д.е.н., проф. (Молдова)
Усенко Л.М., д.е.н., проф. (Росія)

Наукові редактори:

Загітко Л.А., к.е.н., доцент
Корженівська Н.Л., к.е.н., доцент
Пастух Ю.А., к.е.н., доцент
Петрушенко О.О., к.ф.і.н.
Пуцентейло П.Р., к.е.н., доцент
Сава А.П., к.е.н.
Сидорук Б.О., к.е.н.
Ящук Т.С., к.с.-т.н.

Отже, основними факторами які сприятимуть формуванню експортного потенціалу аграрних підприємств Миколаївської області мають стати: вигідне з точки зору зовнішньоекономічних зв'язків територіальне розміщення, покращення регулювання експортної діяльності, використання сучасного високотехнічного обладнання, залучення висококваліфікованих працівників до процесу управління зовнішньоекономічною діяльністю на аграрному підприємстві, підвищення якісних характеристик використовуваної сировини.

Висновки з даного дослідження. 1. Високо конкурентний експортний потенціал аграрних підприємств зернового підкомплексу Миколаївської області є обов'язковою умовою їх ефективного функціонування на зовнішньому ринку, і характеризує собою найрезультативніший спосіб використання наявних ресурсів та спрямований на задоволення потреб споживачів зовнішнього ринку у зерновій продукції.

2. Розробка стратегії формування експортного потенціалу аграрних підприємств зернового підкомплексу Миколаївської області може проходити послідовно декілька етапів, результатом яких має стати розробка стратегічної карти з включенням таких стратегічних та ключових факторів, без досконалого обґрунтування яких неможливе ефективне формування експортного потенціалу.

Література

1. Вербицький І. С. Концептуальні засади стратегічного планування соціально-економічного розвитку регіону / І.С. Вербицький // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – №8. – С. 157-165.
2. Гончаренко І.В. Соціально-економічний розвиток сільських територій регіону: проблеми теорії та практики: моногр. / І.В. Гончаренко. – НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2009. – 370с.
3. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навчальний посібник / Ю.В. Макагон, В.С. Рижиков, С.В. Касьянюк та ін. ; за ред. д.е.н., проф. Ю.В. Макагона. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 424 с.
4. Ключник А.В. Формування та розвиток економічного потенціалу сільських територій України : монографія / А.В. Ключник. – Миколаїв: Дизайн та поліграфія, 2011. – 468 с.
5. Коломицька С.П. Зовнішньоекономічна діяльність в Україні : правове регулювання та гарантії здійснення : навчальний посібник / С.П. Коломицька – К.: ВД "Професіонал", 2004. – 288 с.
6. Новий український тлумачний словник. Близько 20 000 слів Н 76 і словосполучень / укл. Н.Д. Кусайкін, Ю.С. Цибульник ; за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. В.В. Дубічинського. – Харків: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2008. – 608 с.
7. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навчальний посібник / О.К. Добикіна, В.С. Рижиков, С.В. Касьянюк та ін. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 208 с.
8. Должанський І.З. Управління потенціалом підприємства : навчальний посібник / І.З. Должанський, Т.О. Загорна, О.О. Удалих та ін. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 362 с.

УДК 338.432:658

Матковський П.Є.,

к. е. н., викладач кафедри обліку і аудиту

Гловацька В.В.,

к. е. н., доцент кафедри обліку і аудиту

Шеленко Д.І.,

к. е. н., доцент кафедри обліку і аудиту

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

ШЛЯХИ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ РЕГІОНУ

Постановка проблеми. Особливості діяльності агроформувань Івано-Франківської області, такі як дотаційний характер функціонування, сезонність виробництва, низька рентабельність, а часто й збитковість, спонукають до пошуку альтернатив у напрямках залучення інвестицій, постійного зменшення ризиків господарювання, цілорічної зайнятості робочої сили на підприємствах. Вдосконалення програм розвитку сільського господарства передбачає аналіз результативності обраних стратегій у більш розвинених країнах, зокрема диверсифікації діяльності. Вона може проявлятися в різних напрямках: у виробництві – в розвитку декількох його видів, розширенні асортименту товарів, робіт, послуг з метою зменшення ризиків та підвищення соціально-економічної

стійкості підприємства; в організації – укрупненні підприємств (злиття, поглинання), створенні агрохолдингів з метою досягнення більш високої рентабельності процесу переробки, у порівнянні з виробництвом сільськогосподарської продукції, залученні нерозподіленого прибутку на інноваційну сферу агровиробництва; в урізноманітненні напрямів залучення інвестицій в основний капітал; в активізації фондового ринку агроформувань, наданні послуг агротуризму, агросервісу та ін. Особливості галузі зумовлені значними ризиками, що є наслідком залежності від погодних умов, сезонності виробництва, інших екзогенних факторів. Це потребує дослідження заходів, які у системній взаємодії здатні створити надійне агровиробництво зі сталим розвитком.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розвиток диверсифікації виробництва сільськогосподарських підприємств зробили такі вітчизняні науковці: М.Д. Корінко [1], дослідивши теоретичні та методологічні основи диверсифікації; О.О. Лемішко [2], обґрунтувавши диверсифікаційні процеси на сільськогосподарських підприємствах Луганської області; Н.Г. Маслак [3], проаналізувавши економічні особливості диверсифікації виробництва; О.В. Зоренко [4], розглянувши напрями та види диверсифікації виробництва в АПК та ін. На нашу думку, доцільно також визначити шляхи диверсифікації діяльності агроформувань на регіональному рівні.

Постановка завдання. Дослідження полягають в обґрунтуванні актуальності диверсифікації діяльності агроформувань, у виявленні пріоритетних напрямів урізноманітнення видів діяльності сільськогосподарських підприємств регіону та визначенні позитивних і негативних факторів впливу на розвиток диверсифікації в АПК.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вагоме значення аграрного сектора у створенні валового внутрішнього продукту країни та її продовольчої безпеки не корелюється з обсягом інвестицій у цьому напрямі. Згідно із даними статистичного щорічника України, впродовж 2009 р. в загальній структурі інвестицій в економіку держави їх питома вага в сільському господарстві склала тільки 7,2 %, тоді як 20 % всіх інвестицій за даний період спрямовано у переробну промисловість, 21,7 % – на операції з нерухомістю, 17,0 % – на діяльність транспорту та зв'язку тощо [5, с. 207]. Низький рівень зовнішніх інвестицій в аграрний сектор економіки країни зумовлює незначну кількість інноваційних технологій в ньому. До інших чинників, які стримують розвиток диверсифікації діяльності сільськогосподарських підприємств в Україні належать:

- відсутність концепцій проведення диверсифікації на підприємствах, методичних рекомендацій, а також дефіцит фахівців – керівників із досвідом роботи в цьому напрямі;
- брак ресурсів для проведення диверсифікації на підприємствах, дрібноконтурність земельних ділянок з віддаленим розташуванням від технічного парку;
- відсутність на районному, обласному та загальнодержавному рівні програм, спрямованих на зміну структури підприємств у процесі реалізації проектів диверсифікації [6, с. 72];
- недостатність відповідних знань, умінь та навичок використання переваг міжгалузевої диверсифікації: бракує інформації та технологій застосування агроформуваннями потенційних додаткових або комплексних видів зайнятості, в т. ч. з переробки сировини, обслуговування виробничих процесів, які є основним видом діяльності інших галузей і більш рентабельні у порівнянні з сільськогосподарським виробництвом;
- значна відмінність у рентабельності агровиробничих та агропереробних підприємств.

Фінансово-економічна діяльність агроформувань Івано-Франківської області може бути оцінена позитивно. Динаміку збільшення рентабельності й кількості прибутку від усієї діяльності і від основної діяльності наведено в табл. 1 [7, с. 5, 8, с. 69]. Вказані дані засвідчують рентабельне господарювання агроформувань області з 2004 р., а з 2006 до 2010 р. – поступове його зростання, що зумовило збільшення рентабельності за цей період у 5,5 раза.

Рівень диверсифікації залежить від рентабельності продажу, яка є ключовим індикатором конкурентоспроможності підприємств у своїй галузі. Проаналізувавши дані табл. 1, можна стверджувати, що у 2010 р. диверсифікація діяльності в аграрному секторі була найбільшою в досліджуваному періоді. Відповідно коефіцієнт диверсифікації (величина, обернена індексу Херфіндаля-Хіршмана) цього року був найменшим. Індекс Херфіндаля-Хіршмана – індикатор, що визначає концентрацію бізнесу на певному ринку [9].

Збереження подібної тенденції потребує системного аналізу ефективності використання наявних трудових, майнових, земельних і фінансових ресурсів, підвищення якості й конкурентоспроможності продукції, впровадження у виробництво новітніх технічних і технологічних науково-дослідних розробок.

Ефективними напрямками диверсифікації можна вважати:

- орієнтацію на поточну рентабельність виробництва різних видів продукції рослинництва, тваринництва чи комплексність їх впровадження – внутрішньогалузева диверсифікація виробництва;
- запровадження нових видів діяльності, котрі не належать до профілю роботи сільськогосподарських підприємств. До них слід віднести, сільський (зелений) туризм, агротуризм, аграрний сервіс, участь у фондовому ринку тощо, які, окрім мінімізації ризиків безприбуткового

господарювання, орієнтуватимуть керівництво підприємства на цілорічне залучення виробничого персоналу – міжгалузева диверсифікація;

– управлінська оптимізація структури підприємства зі стратегічною метою виходу на нові ринки збуту продукції з урахуванням вищенаведених варіантів урізноманітнення діяльності та досвіду більш економічно розвинутих країн;

– перехід від вертикальної виробничої інтеграції до диверсифікації на основі аналізу технологічного процесу та об'єднання декількох ділянок роботи з подальшим їх виокремленням і впровадженням тих видів продукції, робіт, послуг, котрі дають максимальний ефект, та відповідною спеціалізацією на вибраному ланцюжку операцій. Послідовність такої диверсифікації підприємства орієнтована на збільшення його рентабельності та максимізацію частки на ринку конкретного виду товару, робіт, послуг;

– стратегічна диверсифікація, котру складно здійснити за рахунок внутрішніх джерел розвитку, тому рекомендовано використовувати переваги співпраці з іншими підприємствами, зокрема шляхом реструктуризації власності (об'єднання, поглинання, злиття капіталів).

Таблиця 1

Основні показники діяльності сільськогосподарських підприємств Івано-Франківської області, млн. грн.*

Роки	Валовий прибуток, млн. грн.	Загальна собівартість, млн. грн.	Загальна виручка, млн. грн.	Рентабельність продукції (відношення валового прибутку до загальної собівартості, %)	Рентабельність продажу (відношення валового прибутку до загальної виручки, %)
1990**	202	790,6	993	25,6	20,4
1995***	1062	9155,2	10217,2	11,6	10,4
2000	38	153,8	192	24,7	19,8
2002	-14,7	123,5	109	-11,9	-13,5
2003	-3,9	118,2	114	-3,3	-3,4
2004	29	188,3	217	15,4	13,3
2005	21,6	227,4	249	9,5	8,7
2006	14,5	345,2	360	4,2	4,0
2007	18,4	347,2	366	5,3	5,0
2008	55,6	510,1	566	10,9	9,8
2009	86,2	624,6	711	13,8	12,1
2010	200,0	683,2	883	29,2	22,6

* Наведено дані підприємств, що ведуть бухгалтерський облік у повному обсязі.

** Дані за 1990 р. наведено у млн. крб.

*** Дані за 1995 р. наведено у млрд. крб.

Визначення напрямів диверсифікації виробництва у тваринницькій галузі полягає у балансі між додатковим зиском від впровадження нового виду виробництва, товару, послуги, з одного боку, та потенційно розрахованими витратами на часткову переорієнтацію діяльності чи додатковий вид діяльності – з іншого. Так, наприклад, за даними статистичної звітності, у 2010 р. найбільш рентабельними серед продуктів тваринництва були: яйця курячі – 87,3 %, птиця на м'ясо – 28,6 %, молоко – 11 %; серед продуктів рослинництва: картопля – 75,9 %, гречка – 74,6 %, насіння соняшнику – 101,4 % [8, с. 8-9,]. За наявності в агроформуваннях необхідної техніки й технології вирощування потенційно прибуткових видів продукції не слід втрачати можливості урізноманітнення виробництва з подальшою мінімізацією ризиків, пов'язаних із низьким рівнем врожайності однотипних культур, приростом продукції тваринництва. Таку стратегію диверсифікації на тривалий період доречно підкріпити аналізом розвитку агробізнесу в розвинутих державах і маркетинговим моніторингом вподобань та інтересів споживачів регіону.

Висновки з проведеного дослідження. Сучасне соціально-економічне становище України накладає свій відбиток на всі галузі економіки, в тому числі на аграрний сектор. Підвищений ступінь ризику діяльності в аграрній сфері потребує пошуку шляхів зменшення страхового навантаження на виробництво. Відомо, що поряд із потенційними прибутками, які співвідносяться із ризиком збитків, існує шлях помірної, однак стабільної рентабельності господарювання. Він потребує комплексного аналізу стратегії диверсифікації, яка повинна ґрунтуватися на таких складових: аналізі рентабельності певних видів виробництва продукції, виконанні робіт чи наданні послуг зі спроможністю адаптувати

нововведення до наявних на підприємстві основних і оборотних засобів; дослідженні досвіду економічно стійкіших країн у впровадженні таких ноу-хау; моніторингові запитів та бажань споживачів у регіоні, де реалізовуватиметься виготовлена продукція. Практичне впровадження такого підходу потребує більш глибокого обґрунтування, дослідження та апробації.

Література

1. Корінько М. Д. Диверсифікація: теоретичні та методологічні основи / М. Д. Корінько. – К. : ННЦ ІАЕ, 2007. – 488 с.
2. Лемішко О. О. Диверсифікація – найважливіший фактор підприємницької діяльності у сільськогосподарських підприємствах Луганської області / О.О. Лемішко // Економіка АПК. – 2001. – № 4. – С. 106-110.
3. Маслак Н. Г. Економічні особливості диверсифікації виробництва підприємств АПК / Н.Г. Маслак // Економіка АПК. – 1999. – № 12 (62). – С. 16-20.
4. Зоренко О. В. Диверсифікація аграрних підприємств: сутність, напрями та види / О.В. Зоренко // Вісник Дніпропетровського держ. аграр. ун-ту. – 2005. – №1. – С. 144-147.
5. Сільське господарство України: Стат. щорічник України. – Т. 2. – Регіони, 2010. – К. : Державна служба статистики України, 2011. – 384 с.
6. Солдаткин В. А. Развитие диверсификационной деятельности предприятий аграрной сферы экономики (на примере Ленинградской области): дис. канд. экон. наук. 08.00.05 / В.А. Солдаткин. – Санкт-Петербург, 2009. – 189 с.
7. Сільське господарство Івано-Франківщини 2006: Стат. зб. – Івано-Франківськ: Головне управління статистики в Івано-Франківській області, 2007. – 231 с.
8. Економічна ефективність господарювання сільськогосподарських підприємств Івано-Франківської області в 2010 р. Економічна доповідь. – Івано-Франківськ: Головне управління статистики в Івано-Франківській області, 2011. – 25 с.
9. Індекс Херфіндала-Хіршмана. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uk.wikipedia.org>.

УДК 332.12

Веретенникова О.В.,
к.е.н., доцент кафедри економічної теорії та фінансів
Крикун Н.О.,
аспірант¹
Донбаська національна академія будівництва і архітектури

МЕТОДИКА ОЦІНКИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

Постановка проблеми. В сучасних умовах інтелектуальний потенціал поряд з природними ресурсами стає складовою частиною національного багатства та найважливішим фактором економічного розвитку регіонів.

Підвищення конкурентоспроможності регіональної економіки та рівня життя населення можливе за умови реалізації ефективної політики управління інтелектуальним потенціалом, головну роль в чому відіграє його оцінка.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі намагання оцінити потенціал відбувалися в 60-ті роки ХХ століття. В цей період потенціал ототожнювали з сукупністю ресурсів, що мали вартісне відображення і могли бути застосовані для виробництва матеріальних благ. Зрозуміло, що математичний інструментарій тогочасного аналізу був далеко недосконалим і не надавав змоги чітко простежити особливості формування і використання складових потенціалу на різних рівнях ієрархічної структури держави і умови, що опосередковують цей процес.

Перші підходи до оцінки потенціалу в Україні почали формуватися в 70-х роках ХХ століття і стосувались природно-ресурсного потенціалу держави, що, в свою чергу, суттєво обмежувало можливості повної оцінки потенціалу різних сфер економіки і не давало змоги дослідити гармонійність формування потенціалу різних територій, розробити зважені стратегії їх розвитку.

¹ Науковий керівник: Веретенникова О.В. – к.е.н., доцент